

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 5 cor, 40 bani.
Pe 6 jumătate de an 2 cor, 70 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor, anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaie Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir peștit prima-dată 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

La moartea lui Vasile Hossu.

În seara Anului nou a încetat din viață în Budapesta, episcopul Gherlei, Vasile Hossu, de al cărui pat moartea s'a apropiat de atâtea-ori în anii din urmă. S'a stins la Budapesta, la sfârșitul unui an lung, în care neamul nostru a fost isbit de atâtea mari suferințe.

După o viață rodnică, plină de dureri și de lupte cu propriul său suflet, uriașa făptură a acestui arhiereu de mari fapte, a fost în sfârșit biruită de boala grea care s'a încuibat în trupul lui, peste care a pus stăpânire moartea, în zilele care au trecut anul. Osmintele lui pornite la liniștea de veci, au fost petrecute cu lacrimi de lume multă după cum i-s'a cuvenit acestui mare preot. Gazetele au îmbrăcat haina de doliu și au prins în cuvinte de durere pierderea ce o suferă neamul nostru prin moartea lui Vasile Hossu, care pierdere se va simți tot mai mult cu trecerea anilor.

În zilele când a luat asupra sa păstoria diecezei Lugojului, Vasile Hossu, avea luminată calea pe care trebuia să meargă, pentru a aduce foloase adevărate neamului său. El a înțeles că acest neam sărac nu poate fi luminat și ridicat din starea în care se află, numai prin pastorale. El a vrut mai înainte de toate fapte. Fapte a visat el, după fapte s'a săbătut Vasile Hossu până la marginea gropii.

Înțelegând greutatea mare, nemărginit de mare ce apasă umerii unui conducător, aici la noi, el a ales calea care putea aduce cele mai mari foloase neamului nostru.

Dăm la acest loc următoarele cuvinte ale acestui episcop, cari arată cât de bine a înțeles el situația conducătorilor bisericilor noastre:

„În adevăr care este soarta unui Arhiereu român la noi?

„De dragul și pentru interesul bisericii cauti a sustine relații bune cu stăpânirea? Ești oportunist, laș, slab de înger, străin de sufletul neamului, ori chiar trădător.

„Faci politică militantă, te pui în potrivă cu puternicii zilei, și apoi firește nu poți dobândi nimic pentru biserică, școală, cler, dascăli, tinerime, popor? Ești lipsit de tact.

„Cruți, tragi dela gură, faci fundații, știind că ai să așterni neam sărac? Se zice că pentru un fundații se așteaptă dela Arhierei.

„Nu faci fundații, ci dai tuturor câți te cearcă, alinând zi de zi sarcini și suspine? Ești risipitor, îmbogățești neamurile nu ști umbra cu banul.

„Nu umbli în vizitație canonică, pentru a putea stărui cu atât mai mult din zori de zi și până seara târziu, ca administrația bună a trebilor obștești să nu suferă? Ești birocrat, (om, care numai scrie) fără simț pentru cerințele vieții,

„Umbli în vizitație canonică, îți mănzi sănătatea, cheltuești banii și observând neorândueli, stăruiești a îndrepta relele și a disciplina pe cei nepăsători? Ești tiran, jandarm iar nu părinte.

„Să mai continuăm? Și oare nu este așa soarta Arhiereului român?”

Oamenii cari l'au cunoscut pe Vasile Hossu din depărtare au greșit totdeauna în credințele ce și le-au făcut despre el. Cei ce însă l'au cunoscut de aproape, cei ce au pătruns cât de puțin în sufletul acestui om, știu cât a luptat, cât a suferit el, știu că acest om își schimba ades scrâșnirile de dinți

în zimbete și în vorbe dulci numai și numai în interesul neamului său.

Și acum când Vasile Hossu nu mai este între vii, când gura lui e închisă pentru veci, vor vorbi faptele lui, cari vor rămânea ca niște pietre puternice la altarul culturii Românilor din Ungaria.

Răvaș politic.

Ofensiva austro-germană, care a ajuns în săptămâna trecută să îngenuncheze pe Muntenegrini, poate să încerce și de astădată izbânzi destul de frumoase. După luarea orașului Cetinje, armatele noastre au luat drumul mării, și au ocupat singurul port stă în ieul acestei monarhii austro-germană își asigură pas de pas stăpânirea asupra mării adriatice, pentru care își aruncă în foc fără de cruțare, dar tot odată și fără de rezultat, Italienii, batalioane după batalioane, pe înălțimile platoului dela Doberdo. Trupele generalului de infanterie Kövess, cărora li se socotește spre laudă și fapta aceasta, au înaintat, ocupând sat după sat, din țara Muntenegrului, iar telegramele din urmă vestesc că Duminică seara au intrat în Scutari, oraș din hotarele Albaniei, unde își aflase mai în urmă regele Nichita, loc de adăpost și de odihnă.

Pertractările de pace totuși din anumite pricini pe cari noi nu le știm încă, nu s'au început, ci deocamdată se urmează înainte cu desarmarea soldaților muntenegrini, care nu este întâmpinată pretutindea cu egală bunăvoință din partea populațiunii. Iată dară ce-a însemnat să te aliezi antantei și să pui în joc tot ce-ți era mai scump. Rusia, care se mândria odinioară cu titlul ei de ocrotitoare a micilor nații de Balcani, și Italia, care îndemna și pe alții să între alătura de ea în horă, și mai cu seamă pe România, stău nepăsătoare, privind cu un zâmbet pe buze, cum se destramă țări, cum se zdrobesc dinastii, și cum ead sfârmate coroane cari im-

podobeau mărețe frunzi de domnitori. Aceste popoare mici își îndreaptă ochii în toate părțile, să vadă nu le vine un ajutor de undeva, o mântuire. Anglia, zgârcită ca totdeauna, abia azi s'a hotărât să chieime sub steag pe negustorii ei plini de interese bănești, și numai Franța trimite trupe de ajutor la Salonic, de și interesele ei sunt cu mult mai mici în Balcani, decât să verse un singur strop din nobilul ei sânge și să arunce o singură ghiulea pe acele plaiuri îndepărtate. Nenorocirea o bagă sub aripile ei crude și pe Grecia, al cărei pământ e amenințat să fie pus-tiit de armate străine, cari stau gata să-și măsoare puterile în inima ei. Aproape toate insulele i-au fost ocu-pate, iar regele Constantin în zilele tre-cute, se plângea într-una din gazetele Americii, că antanta calcă în picioare drepturile popoarelor, pe cari în alte locuri se ține chieimată și îndreptăți-tă de-ale apăra!

Francezii cer cedarea în-dărăt a Basarabiei României!

Intrarea României ar decide soarta răs-botului. — Rusia să repare greșala ce a făcut față de România! — Influența înțelegerii cucerește teren în România. — Părerea unui ziarist ungar.

Intreagă gazetăria franceză a in-ser-tarea înuțării a Basarabiei către România.

Astfel, în numărul de ieri al zia-rului francez „La Victorie,” d. Georges Bienaimé publică un articol în care autorul recunoaște în modul cel mai deschis marea însemnată a micii Ro-mânie pentru cauza înțelegerii. Auto-rul articolului dojenește aspru pe Ru-sia pentru că nu cedează României Ba-sarabia, asupra căreia România are drep-turi mari.

A sosit vremea — spune d. G. Bienaimé în articolul său — când în-trarea în bătălie a unui stat mic ca Ro-mânia poate să aibă puterea hotărîtoa-re asupra războiului. Bulgaria cu o po-pulație mai mică și mai săracă decât România, dar cu toate acestea sabia ei a aruncat oarecare greutate în cum-păna războiului din Balcani. Putem so-coti ca sigur, că România va arunca în front o armată de 7—800 mii oa-meni, firește dacă va fi provăzută cu arme și munițiuni.

România are dragoste față de Franța și Anglia, pe Italia o iubește ca pe o soră latină, iar pe Ungaria și pe Aus-tria le urăște. Pentru ce ea, totuși, nu s'a alăturat armatelor ruse și pentru ce ea nu a atacat Ungaria? Pentru că Ro-mânia are o veche răfuită cu Rusia. Diplomația rusească totdeauna a făcut pe surdul, nevrând să ia cunoștință despre pretențiunea României de a i se ceda Basarabia.

D. G. Bienaimé cere Rusiei colo-sale, a cărui imperiu european singur este de 400-ori mai mare ca regatul

român, și o roagă să cedeze României Basarabia, pe care Rusia i-o luase. Franța, Anglia și Rusia, au recunoscut României dreptul asupra Basarabiei, iar Congresul dela Paris, care s'a ținut după terminarea războiului din Crimeea, obligase pe Rusia să cedeze României jumătatea Basarabiei, partea dela Ma-rea Neagră până la gura Dunărei. In-să în anul 1878, când Românii ajutară pe Ruși la asediul contra Plevnei, ca răs-plată Rusia a răpit României Basara-bia, dându-i în schimb Dobrogea.

Dar Rușii n'au putut rusifica noua provincie, a cărei populație o formează $\frac{3}{4}$ Români, o parte neînsemnată de Ovrei, iar restul coloniști, mai ales Nemți. Numai singură administrația e rusească.

Cât e de mare deosebirea între Basarabia administrată de Ruși și ve-cina Moldovă românească! Basarabia n'are căi ferate, n'are drumuri de țară, n'are industrie. Administrația rusească e preocupată de alte lucruri încât să-și mai bată capul cu introducerea fie chiar și a celor mai mici reforme. Românii basarabeni mai bucuos rămân analfa-beți decât să meargă la școala rusească. Administrația rusească nu e pentru po-poporul, pe care l conduce, ci poporul e pentru administrație. Datoria popo-rului este să-i hrănească pe acești sluj-bași, să-i susține și să-i plătească.

Din această pricină apoi această admnistratie este o piedecă în calea întoarcerii Basarabiei, sau a dăruirii autonomiei pe seama Poloniei și a Lit-vaniei, deoarece atari fapte ar lipsi de oficii pe acești funcționari. Nu trebuie să cunoască odată acest adevăr și să ia poziție față de împotrivirea administrației.

Până acuma partea învingătoare a fost totdeauna administrația. Iată deci motto-ul pentru ce România nemulțu-mită (neîmpăcată) nu se mișcă, iar crâncenul războtu își urmează firul. Războiul s'ar sfârși, poate mai curând, dacă s'ar ceda României, ceea ce pe dreptul se cade.

Ziarul „Az Est” din Budapesta publică următoarea corespondență dela trimisul său special din Sofia:

„După știrile din București sosite aci se poate spune că debarcările de trupe dela Salonic, precum și faptul că înțelegeră face mari eforturi și în tot cazul ea pregătește mari planuri, — fac mare impresie în România.

Faptul, că armatele puterilor în-țelegerii și-au pus piciorul în Balcani, a făcut să se întărească în România simțămintele prietenești antantel așa că ținuta întregel iari în mare parte stă sub influința întâmplărilor dela Salonic.

În București lumea a început ia-răș să aibă încredere în împătrita-în-țelegere și să crede, aci, că Englezii și Francezii își vor putea păstra pozițiile lor la Salonic și că aceștia vor ieși învingători față de trupele Puterilor centrale.

E curioasă declarația d lui Vintilă Brătianu, fratele prim-ministrului I. Brătianu, făcută la Cercul de studii al partidului liberal, că părăsirea Saloni-

cului de către împătrita înțelegere ar însemna omorârea înțelegerii.

La primăvară se va hotărî dacă se va face ori nu această sinucidere.

Nu se știe dacă d. V. Brătianu a voit oare să spună că la primăvară Ro-mânia va ieși din neutralitate și va intra în războiul acesta, dar în tot ca-zul se poate face prevestirea sigură, că hotărârea României atarnă de fap-tul dacă Anglo-Francezii vor putea ori nu să țină Salonicul“.

DEPEȘI.

Lupte mari pe frontul francez.

● *Francezii iau ofensiva în Champagne.*

Geneva. — „Journal de Genève” anunță că în Champagne Francezii se pregătesc de o mare acțiune împotriva Germanilor. Pe întreaga linie se des-voaltă o acțiune foarte mare. Focul ca-nonadelor dau dovada unei pregătiri serioase. Se vede o unire între sîlin-țele de pe frontul rusec și evenimen-tele din sud cari vor să înfrângă și aici forțele Germanilor.

Paris. — Agenția Havas anunță că președintele Poincaré, care săptămâ-na trecută a vizitatat frontul din Ar-tois, săptămâna aceasta, în tovărășia lui Joffre va merge în Champagne unde se începe oarecare mișcare mai pronunțată.

Milano. — Corespondentul din Pa-ris a lui „Corriere della Sera” anunță că toate semnele denotă un început de activitate vie pe frontul apusean. Ca-nonadele înzestrate de până acuma din toate aripile frontului au fost întovără-șite de violente lupte infanteriste. Nainte cu câteva săptămâni în Franța s'au lan-sat diferite svonuri despre trimiterea germană de trupe, nici până acum însă n'au sosit știri pozitive despre această situație. Evident însă, că luptele din Champagne vor deveni pe fiecare zi tot mai vehemente.

Basel. — După câteva luni de odihnă, luptele violente de odinioară de pe frontul Sondermach-Inetzeral-Mün-ster-Lingenkopf au reînceput. Comuni-catele oficiale nu relevează importanța acestor războaie. În comunicatul fran-cez dela 12 Ianuarie se spune numai atât că la nord de Mezeraul, în Vo-gese, artileria franceză a început ca-nonade cu izbândă. Din comunicatul lor însă se întrezărește că Germanii stăpănesc încă Reichackerkopf și Mül-bachul. Pentru Reichackerkopf se vor da lupte tot așa de desperate și atacuri vehemente ca cele din lunile Iulie și August a anului trecut, când nizuințele Francezilor de-a sparge rândurile ger-mane au rămas zadarnice. Toate ata-curile de până acuma au fost respinse de către Germani și cu toate canonadele franceze pe unul dintre sectoare au reu-șit să înainteze.

Amsterdam. — Lut „Telegraf” i se anunță din Middelburg că din di-rectia malurilor belgicene se aud vehe-mente canonade.

Retragerea trupelor en-gleze din Faleron.

Din Sofia se anunță:

Conform unei știri sosite din A-

tena, ministrul grec de interne a protestat energic din cauza debarcării la Faleron (portul oraşului Atena) şi a anunţat şi pe ambasadorul francez că, dacă în decurs de şase ore nu deparţează trupele debarcate, armata greacă va primi ordinul să procedă cu armele. După această enunţare, cei doi ambasadori s'au sfătuit la olaltă şi au decis, să retragă trupele debarcate. Înainte de imbarcare Englezii şi Francezii au cercetat portul, ca să se convingă, că acolo nu e nici o bază pentru submarinele germane.

Lupte la canalul Suez.

Din Lugano se anunţă cu data de 21 Ianuarie:

Ziarul „Ordine“ relatează din Cairo, despre o luptă între mici detaşamente turceşti şi trupe engleze la canalul Suez. Englezii au avut 62 morţi şi ofiţeri răniţi.

Deţinerea consulului german din Mytilene.

Agenţia Havas comunică cu datul de 15 Ianuarie:

Consulul german din Mytilene a fost deţinut, de oarece a fost suspicios, că a agitat contra aliaţilor. Consulul a fost transportat pe crucişetorul auxiliar „Toulon“, apoi pe un alt crucişetor, pe care a deţinut şi pe consulul german din Salonic. Tot cu acest crucişetor au fost transportaţi şi 400 de Turci, cari apoi au fost debarcaţi la Ajaccio.

Guvernul sârb pe insula Corfu.

După un comunicat al ziarului „Secolo“, guvernul sârb s'a oprit pe insula Corfu.

Marele consiliu al ententei în Londra.

Din Rotterdam se anunţă cu datul de 19 Ianuarie următoarele:

Briand a sosit ieri seara în Londra. Ententa va ţine azi un consiliu şi acesta e şi scopul călătoriei lui Briand în capitala engleză.

Luptele din Basarabia.

Frontul basarabian este astăzi în atenţia lumii întregi şi toţi urmăresc cu multă luare aminte operaţiunile care se desfăşoară pe acest câmp de luptă, deoarece puterile aliate în Impătrita Înţelegere aşteaptă cu mare nerăbdare ca noua ofensivă a Ruşilor dela frontiera Bucovinei să întoarcă spre bine soarta războiului, care, începând din Mai 1915, li-a fost şi li-a rămas atât de vitregă. Se vesteşte că însuşi Ţarul Nicolae, însoţit de generalul/francez Pau a venit la Mohilău (Mohilev) ca să intrarmeze şi însufletească trupele prin prezenţa sa. Ofiţerilor li se împărtăşi un anumit ordin de zi, în care li se spunea că 12 regimente stau îngrămădite pe acest front îngust, astfel că ţinta hotărâtă, cucerirea Cernăuţului, numai decât va trebui să fie ajunsă. Voiau Ruşii cu orice preţ ca sărbătorile pravoslavnice ale Crăciunului să le prăznuiască, ca buni creştini, la Cernăuţi. Şi au pornit a da năvală îngrozitoare asupra liniilor noastre, acoperindu-le cu o grindină deasă de ghiulele, obuze şi şrapnele şi apoi înaintând în valuri nesfârşite spre a lua cu asalt întăriturile noas-

tre; dar sub focul îngrozitor al artileriei şi sub ploaia de proiectile ce curgea necontenit din mitralierele noastre, bine aşezate şi mănuate cu măiestrie, şi-rorii întregi de duşmani se prăbuşeau şi deasupra lor alte rânduri cari urmau, astfel că la urmă şi Ruşii îşi clădiseră din parte-le o nouă şi stranie întăritură formată de mormane lungi şi îngrozitoare de cadavre omeneşti. Rândurile noastre de garduri împletite din sârmă ghimpată şi hrănite de un puternic curent electric, s'au dovedit a fi un mijloc puternic de apărare. Fiind cu neputinţă a se apropia de aceste linii din cauza curentului electric, Ruşii trimiteau ţintaşi buni cari să arunce asupra gardurilor juveţe de hodgoane groase ca apoi să le poată răsturna; numai că mai curând decât gardurile ghimpate se răsturnau ţintaşii sub focul ucigător al mitralierelor. Pierderile Ruşilor în aceste lupte ajung numărul de 50.000 morţi şi răniţi.

Ca un zid de oţel li s'au pus în preajmă bravele noastre batalioane, cari nici că s'au clintit din loc când s'au izbit de ele acel potop de urgie.

Avem de a datori bravurei trupelor noastre că ni-a fost dat de astă dată să petrecem sfintele sărbători fără de oaspeţi nepotâţi — scrie un ziar românesc din Bucovina.

Cernăuţul îşi are înfăţişarea sa obicinuită; fiecarele îşi caută de treabă, stradele sunt pline de viaţa unui oraş mare şi lumea se arată obicinuită cu bubuitul îndepărtat de tunuri şi cu sbârânitul aeroplanelor.

Pe frontul galitian, în sectorul Tarnopol—Tremblovia, Ruşii au adunat 800 000 oameni cu 3500 tunuri. Scopul lor pare să fie ca să mai uşureze frontul francez şi italian şi ca să i silească pe Austro-Germani să scoată trupe din Balcani. Dacă în adevăr aceasta este intenţiunea Ruşilor, atunci sbuciu mărilor lor vor trebui să rămână zadarnice şi de astădată.

Lupta s'a încheiat în Bucovina.

Impresia marilor pierderi pe cari duşmanul le-a îndurat în 19 Ianuarie în luptele dintre Toporovez şi Bojan, l-a silit să facă o pauză. Aici ca şi pe alte părţi ale frontului nord-ostic, excepţionând lupte de artilerie, a fost linişte.

O escadră aeriană rusească a trecut peste regiunea la sudost dela Brzeczany şi a aruncat bombe, cari însă nu au făcut nici o pagubă.

Bătălia de Anul-nou.

Bătălia dela Anul-nou din Galiţia ostică şi de pe frontul Basarabiei, despre cari din motive militare nu putem da amănunte, le putem socoti încheiate. Pe toate punctele frontului de o mie trei sute kilometri, am secerat cele mai desăvârşite izbânzi. Infanteria noastră eroică, care întrece toate laudele sprijinită de artileria puternică a apărut toate poziţiile noastre, de multe ori faţă cu duşmanul numeros. Marea bătălie dela Anul-nou, dată în partea nord-ostică a Austriei, începută la 24 Decembrie cu mici intreruperi a ţinut douăzeci şi patru zile. Multe regimente au fost în necontenit foc 17 zile. Or-

dinal de zi către soldaţii Ruşi, declaraţiile prizonierilor şi comunicate oficiale şi semioficiale ruseşti din Petrograd adevărate că atacurile armatei sudice ruseşti au fost conduse de înalte scopuri politice şi militare. Conform acestor scopuri, masele de oameni trimise împotriva noastră, au fost foarte numeroase.

Fără să isbutească Ruşii au pierdut în morţi şi răniţi cel puţin 70.000 oameni, iar prizonieri am făcut peste 6000 soldaţi. Făcând o reprivire asupra armatelor noastre, în victoriile acestor lupte s'au făcut părtaşe toate naţionalităţile monarhiei. În Galiţia ostică duşmanul a început noi concentrări de trupe. Alte evenimente însemnate la nord-ost nu sunt.

Bombardarea porturilor bulgare Dedeagaci şi Portolagos de către flota anglo-franceză.

Sofia. — Agenţia telegrafică bulgară anunţă oficios:

La 18 Ianuarie la 8 ore dimineaţa, a apărut în faţa portului Dedeagaci o escadră duşmană compusă din 24 vapoare de război. La ora 9.42 vapoarele aceste au deschis focul asupra oraşului şi împrejurimilor. La prânz bombardarea s'a terminat şi vapoarele s'au îndreptat în largul Mării. Jertfe omeneşti nu s'au semnalat. Au fost omorâţi 4 cai.

În aceeaşi zi, o escadră de 16 vapoare duşmane au bombardat dela 8 dimineaţa până la 1 după amiază Portolagos. După amiază au reluat bombardarea. Apoi s'a retras spre insula Thasos. Nu s'au semnalat jertfe omeneşti.

Flota Înţelegerii operează încă la Dardanele.

Constantinopol. — Un monitor duşman însoţit de un vapor cuirasat şi 7 căutători de mine sub protecţia a trei torpiloare au pătruns în golful Saros şi au deschis un foc puternic în direcţia spre Gallipoli şi alte puncte. Bateriile turceşti au răspuns energic, Trei şrapnele au lovit vaporul cuirasat, care s'a retras împreună cu monitorul. După amiază aceleaşi vapoare au revenit şi au deschis un nou foc în aceeaşi direcţie. Artileria noastră a provocat un foc pe vaporul cuirasat.

De ce s'a predat Muntenegru.

»Nrul de astăzi al ziarului „Local-Anzeiger“ aduce următoarea ştire senzaţională din Roma:

Din loc competent se spune, că după o lipsă de o jumătate an s'a înapoiat Regele Italiei la Roma de pe câmpul de luptă, ca la dorinţa Reginei, să trateze cu ministrii asupra sorţii Montenegrului.

Regina, care e fiica Regelui Nichita, căuta cu orice preţ să înduplece pe soţul său, ca să intervină în mod decisiv în interesul Montenegrului şi dacă va fi de trebuinţă să nu se împotrivescă ca Montenegro în scopul mântuirii sale, să înceapă tratative de pace cu Austro-Ungaria.

Regale a cercetat amănunţit situaţia cu ministrii şi înalţii militari. Se zice că militarii au sprijinit ideea încheerii unei păci separate între Mo-

narhie și Montenegro. Dar ministrii sunt în contra, căci se tem că o pace separată a Montenegrului va avea urmări politice neplăcute. Ministrii cred că și convenția cu Anglia și puterile Ententei împiedecă o pace separată, de aceea au sprijinit propunerea să se trimită Montenegrului ajutor militar mai mare.

Militarii însă au protestat contra extinderii teritoriului de operațiuni asupra Montenegrului, declarând că Cadora nici să audă nu voiește de o retragere a unei părți a trupelor de pe front spre a le trimite în ajutor Montenegrului.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Orfelinatul românesc din Sibiu despre care am vorbit, e fapt împlinit. Consistorul arhidiecezan în ședința sa din 4/17 Ianuarie cu un singur glas și însufletire a hotărât înființarea lui.

În clipa aceasta atât de sărbătorească pentru neamul nostru, gândul nostru se îndreaptă spre chipul de patriarh a mitropolitului dela Sibiu Excelenta Sa părintele Ioan Mețlanu. Il felicităm din suflet pentru lucrarea măreață, prin care încununază o viață bogată în fapte bune. Nu se putea o încoronare mai vrednică și mai creștinească. Suntem siguri că marele mitropolit va contribui cu o sumă foarte însemnată la înființarea orfelinatului, care din generație în generație va vesti lauda numelui Său și fapta măreață a mitropolitului nostru. Primească patriarhul dela Sibiu închinăciunea noastră și mulțumita adânc simțită a întreg neamului românesc.

În Sibiu a mai contribuit pentru orfelinat 200 cor. veneratul președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român d. Andrei Bârseanu.

Se mișcă și Țeara-Românească. Și care inimă a trebuit să tresară mai întâi la chemarea noastră îndușoasă pentru dulcii copilași, care au adus pentru neamul nostru jertfa cea mai mare, viața părintelui lor? Este inimă, care însentinează viața apostolului românismului, este soția dlui Nicolae Iorga, este doamna tubită Ecaterina Iorga născ. Bogdan, care a vestit trimțerea sumei de 3000 lei pentru orfelinatul românesc din Sibiu. Pilda a ceasta înălțătoare va avea răsunetul său în Regatul-Român. Și noi vom trece cu numele toate familiile boerști din Țeara-Românească și suntem convinși, că vom avea de arătat darurile lor prințare pentru unicul orfelinat al celor 4 milioane de Români din Ungaria și Transilvania.

Și acum ochii noștri se umezesc de lacrimile îndușoșerii, când ajungem la rândurile ce le scriem. Gazeta »Românul« a primit la redacție scrisoarea următoare:

Poșta militară Nr. 60

Conduși de sentimentul acela nobil, care pe toți trebuie să ne lumineze în zilele acestea grele, ne-am hotărât că suma de 100 cor., adunată de feciorii

români dela batalionul 28, 23 vânători și regimentul 33, cu ocaziunea sf. ntelor sărbători ale Nașterii Domnului, reamintind în sufletele soldaților datinile noastre religioase din ajunul Crăciunului, să o dăm pentru orfelinatul, ce se va edifica în Sibiu.

Nădăjduim, că fapta aceasta va fi urmată de toți soldații români.

Cu stimă:

Petru Bacoș, Augustin Posă, Partenie Cădar, Vasilie Miculița, Iosif Ștepanescu și Partenie Sima, soldați la batalionul 28 de vânători.

O, scumpe suflete românești. În fața dușmanului, în mijlocul primejdiilor de moarte voi v-ați adus aminte de copilașii voștri și-i lăsați în grija neamului grăbind prin pilda voastră să tresăltați toate inimile traților de pretutindeni. Viteji români, Dumnezeu să vă albă în paza sa!

Cu acești bani suma colectată de »Românul« pentru orfelinatul din Sibiu se urcă la numărul de 4866 cor. 78 fil.

Un notar român pentru predica bisericească.

— Dimitrie Machi Ardelean. —

Dănași a fost înmormântat în Giula-Vârșand notarul român al acelei comune Dimitrie Machi Ardelean, care a răposat în vârstă abia de 63 de ani. Toți, căși l-au cunoscut, știau că veselul și glumețul Machi Ardelean este român cinstit, creștin bun și om de omenie. Moartea a pus în lumină deplină cinstea acestui bărbat, sprijinitorul tuturor intereselor românești. Trăind în mijlocul păcătoșilor români Dimitrie Machi Ardelean a aflat lipsa cea mai mare a poporului nostru: morală creștinească întemeiată pe înțelegerea învățăturilor lui Christos. Bunul român a înțeles și aceea, că dintre mijloacele înaintării alături de pilda cea bună este mai presus de toate cuvântul, răspândirea lui prin predică. Prin localurile consistoarelor noastre, prin coloanele revistelor bisericești, la întruniri preoțești gândul cel mai obișnuit, dar cel mai puțin înfăptuit este: predica bisericească. Am auzit vlădiciei și mulțime de alți oameni luminați vorbind de trebuința predicii bisericești, dar pentru promovarea acestei fapte de cel mai înalt interes pentru viața morală a poporului nostru nu s'a făcut nici o lucrare de însemnată. Notarul român Dimitrie Machi Ardelean care ne spunea mereu povești, înveselea orice societate prinșeninătat-a fiii sale, nu ni-a vorbit niciodată despre amvonul bisericești, dar la moarte el a făptuit pentru predica bisericească mai mult decât toți vlădiciei noștri de până aici, afară de Șagana: — notarul Dimitrie Machi Ardelean a lăsat o fundațiune de 10.000 cor. cu mențiunea, ca din venitele acestei fundațiuni să se dea ajutoare la perfecționarea preoției în predică și peste tot să se promoveze predica bisericească. Machi Ardelean a fost om sărac și nu este mare suma, ce a lăsat-o dânsul pentru predicatori, dar el a arătat o trebuință deosebită a bisericești noastre, a adresat semn peiertător bisericilor noștri și a deschis calea spre înfăptuire. Episcopii noștri vor trebui să stea îngândurați în fața acestui lucru. Fundațiunea notarului Dimitrie Machi Ardelean a arătat cea mai însemnată întrebare a bisericești românești, și ea trebuie deslegată dacă nu voim să rămânem rușinați în fața mortului dela Giula-Vârșand.

Bunul creștin Dimitrie Machi Ardelean odihnească în pace!

Despre moartea regretatului nostru amic familia a lăsat următorul anunț funebru:

Cu inima frântă de durere aducem la cunoștință rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru soț, frate și ginere Dimitrie Ardelean, notar comunal, după suferințele grele, Sâmbătă în 2 (15) Ianuarie la ora 5 jum. a.

m., împărțit fiind cu sfințele Taine, după un serviciu de 33 ani împlinit în postul notarial, în etate de 63 ani și-a dat sufletul nobil în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale scumpului răposat s'au așezat spre odihnă vecinică Duminecă la 3 (16) Ianuarie a. e. la 2 ore p. m. după rânduiala bisericești gr.-or. române în cimitirul din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Giula-Vârșand, la 2 (15) Ianuarie 1916. Iliana Machi Ardelean născ. Németh, soție. Petru Ardelean, frate. Gherasim Serb și soția Maria Chirilescu, Elena Németh născ. Antalffy, socru și soacră.

Partea literară.

Din Galiția.

Când Teofil prietenul lui »domnu Mitică«, s'a întors din locuri depărtate, era vară pe sfârșite și cocostăreii se pregăteau de lung călătorie. Domnul Mitică și el se pregătea de școală: trebuia să înceapă a patra clasă. Grav, liniștit și serios cum era, nu putea să are o gălăgioasă bucurie pentru întoarcere în țara sa bucovineană dela răboiu; dar era adânc mulțumit și fericit, asta i se putea ceti în ochii blânzi albaștri, îngropați sub fruntea cu arcade puternice: jucau în ei două luminiți blânde, ca două puncte de soare în două boabe de rouă.

Când Teofil plecase la mijlocul toamnei, spre murele răboiului al popoarelor, băiatul îl crezuse pierdut, fără întoarcere. Scrisorile lui, din fundul Austriei germane și mai pe urmă din munții Galiției, întărise în copil această credință și adese amintea părinților lui cu o voce scăzută, în tăcerea odăii, sub lampa liniștită, despre omul dus. — Poate n'are să se mai întoarcă! — Asta o spuneau întrebările și gândurile lui. Până mai ieri fusese tovarășul lui în împărăția unei liniștite livezi, în crângurile dela marginea orașului; era povestitorul lui de basme și cântăreț dintr'un caval lung; și acuma se dusese să moară în viforurile erii!

Și iată că într'o bună zi cu vânt aspru dela miază-noapte, Teofil s'a întors. Domnu Mitică știa numai că prietenul său fugise din Basarabia și că stătuse lungă vreme în unul din spitalele noastre. Deci pe lângă bucuria ce o simțea, avea și o mare curiozitate: să afle ce fusese pe acolo, departe în răboiu; de aceea prânzul pentru el, vădit era prea lung. Măturisi cu oarecare sfială mamei, »că s'a săturat« și începu să se frământa neliniștit pe scaun.

Băiatul să duse să-și caute prietenul.

Era într'o Duminecă; treburi gospodărești nu erau. Vacile umegau liniștite sub șopronul lor și găinile se aciuseră sub tufele de trandafiri din fundul ogrăzii. Numai patru piciri peștrițe sburaseră pe acoperișul pivniței și de acolo dedeau drumul pe vânt țipătului lor strident: păcat — păcat — păcat!

Teofil fuma în ușa grajdului dintr'o țigară lungă. Copilul se opri în fața lui și-l privi curios.

»Da dece, Teofil, acuma fumezi?»

— Iacă, fumez, cuconășule. M'am întors cu nărav de pe unde am fost.

— Hm! — Da de ce țipă picirile cele așa de tare?

— Nu știu, cuconăș Mitică, Să le întrebăm!

Amândoi începură a râde; după aceea, din pricina vântului, se retraseră în fundul ogrăzii și se așezară cu spatele la o câpiță de păpușoi de curând tăiați. Acolo la dos, era liniște. Vântul fășăia numai prin prejur și pe deasupra. Și le intra în nări un miros pătrunzător de pănuși și mătase uscată de păpușoi. Din când în când ca niște fluturi roși, cădeau

asupra lor, tremurând, cele dintâu frunze moarte
ale anului.

Copilul se grămădi bine în cuibușorul lui

și zise c'un simțământ de mare fereire:

»Ei, Teofil spune cum a fost«.

Flăcăul zvarli capătul de țigară, își vârî

țigărețea de trestie în chimir, sculpă pînă dinți
se șterge la gură cu dosul mîinii, după aceea
se cuibări și el lângă copil.

Lucrările de apărare ale Englezilor la Salonic.

În legătură cu războiul european, despre
nimic nu s'a vorbit în timpul din urmă așa
mult, ca despre orașul Salonic. Și de ce? Doar
Salonicul nu e pe teritoriul nici unuia din sta-
tele războinice! Ei, d'apoi poate tocmai din pri-
cina asta!

Salonicul e un oraș cu port de mare pe
coasta Mării Egeice. Înainte de războiul bal-
canic acest oraș se ținea de Turcia, dar la pa-
cea dela București el a fost dat Greciei, d'im-
preună cu o bună parte de teritor turcesc află-
tort în jurul lui. Tot la pacea dela București
a mai primit Grecia și Cavala, al doilea oraș
cu port de mare pe coastele Mării Egeice. Cu
notărea asta a păcii dela București s'a învoit
foarte greu Bulgaria, care încă doria să pri-
mească acel colț de pământ, prin ceea ce să-i
fie cu puțință a eși mai bine la mare. În fine
pacea de atunci s'a încheiat, iar Grecia a ră-
mas stăpână pe acele teritorii.

Dar a urmat acum războiul european, care,
după cum vedem, s'a întins până departe în
Balcani. Bulgaria încă s'a dat pe partea pu-
terilor centrale: Austro-Ungaria și Germania.
Aceasta împrejurare le-a tras o mare dungă în
socotelile Francezilor și Englezilor, cari în tim-
pul din urmă au făcut cele mai mari încercări,

ca să tragă Grecia pe partea lor. Dar Grecia
a răspuns mereu, că ea nu vrea să se amestece
în război, ei rămâne neutrală.

În acest timp armatele austro-ungară, ger-
mană și bulgară au cuprins Serbia și aproape
întreg Muntenegul. Francezii și Englezii au
voit să sară în ajutor Serbiei, aducând trupe
peste Salonic. Dar a sosit târziu și puțin. Prin
ocuparea Serbiei s'a liberat linia ferată peste
Belgrad spre Sofia și Constantinopol. Acest lu-
ru a băgat în răcori pe Francezi și Englezi.
Îndosebi Englezii au mare temere, că prin le-
gătura puterilor centrale (Austro-Ungaria și Ger-
mania) cu Turcia, peste Serbia și Bulgaria, ar-
mata turcească va primi mereu arme și muniție,
iar după aceea se va rescula contra Englezilor,
cari stăpănesc în Egipt și alte părți din Per-
sia și Indiile Asiei.

Pe de altă parte Englezii au văzut, că
nu pot lua nici Dardanelele, de unde să în-
ainteze spre Constantinopol. De aceea, să vede
că ei și-au luat de țintă, ca să impedeze mă-
car înaintarea armatelor noastre. Dar cum?
Doar Englezii și Francezii n'au nici un teritoriu
în Balcani?

Prin aceea că se întăresc la Salonic și
jur! Acest teritor de și e grecesc, Englezii au

pus cu puterea stăpânire pe el. Ce e drept,
ei zic, că după război îl dau iar înapoi Greciei.
Și cum Grecia are mai toată granița pe coas-
tele mării, nu se poate lua tare în de rău
cu Englezii și Francezii, altcum aceștia, cu
ajutorul vapoarelor de război, odată îi pră-
desază Greciei toate orașele și ținuturile din
apropierea mării. Ba n'ar mai lăsa nici în-
intrarea vapoarelor cu mărfuri în porturile gre-
cești. Iar Grecia e silită a aduce multe bucate
din alte țări; pe de altă parte ea face negoț și
cu diferite mărfuri din țările orientale.

Astfel fiind Grecia a fost silită a lăsa Sa-
lonicul Englezilor, cari acum fac aici mari întă-
rituri de apărare, pentru cazul că i-ar ataca ar-
matele noastre aliate, sau se poate, că chiar ei
vor fi voind să iee mai încolo atacul contra
Bulgăriei ori Turciei. Până de prezent, se zice,
că peste 200 mii de soldați au fost debarcați
(dați jos) la Salonic. Milioane de saci cu năsip
s'au adus, nenumerate șini de fer, întărituri cu
ciment (dupăcum se vede și în chipul de-ală-
turi), garduri cu drot și gropi de apărare, până
la depărtare de zeci de kilometri dela Salonic,
— la toate acestea au lucrat Englezi și Fran-
cezi din răspuneri în timpul din urmă. Că ce
rost au, o să vedem în viitor!

»Să-ți spun dela început? întrebă el.

— Sigur.

— Atunci trebuie să-ți spun că m'am dus cu trenul până cine știe unde, hăt la mama dracului, unde era batalionul 27 de iegheri.

— Așa se chiamă vânătorii pe nemțește?

— Da. Și m'am dus acolo, într'un târg numai de nemți. M'a îmbrăcat și m'a pus la instrucție. Măncam dormeam și făceam mustru. Învățam cum trebuie să ne luptăm și să omorăm oameni. Șatâta.

— Cum atâta?

— Atâta a fost la început. Să vezi. După ce-am învățat noi acolo de toate, să ne desfășurăm, să tragem cu arma, apoi m'a luat și m'a dus la munte, ș'acolo am învățat cu alții să mergem pe omăt cu schi. Aveam la picioare patine lungi, de ici până hăt colo și umblam pe scoarța omătului: iar la vale ne duceam ca vântul!

— Patinele aceste se chiamă schi?

— Da. Și după ce-am învățat să ne dăm cu schi, de umblam și săream cu ele ca la pământ, apoi ne-a pus în tren ș'am umblat noi șase zile și șase nopți, până ce-am ajuns în Galiția, unde erau Rușii și bătea tunul. Asta i.

Băiatul închise ochii, c'o ușoară înfiorare de mulțămire. Amândoi ascultau un răstimp vântul care șoșotea în livadă. Soarele trecut de crucea amiezii, avea o lucire palidă și melancolică.

Flăcăul urmă, — privind în gol cu ochii lui verzi plini de stropituri fine, negre.

Am intrat în șanțuri într'o noapte, pe frig și umezeală; și duceam cu mine cucoanașule toată zestrea. Aveam în spate o raniță de vițel cu părul pe ea, și întrânsa de toate: schimburi, flanele, jalcă de hârtie, două părechi de bocânci, o manta de cauciuc pentru ploaie, o manta albă ș'o cușmă tot albă, pentru luptele de omăt; nu mai vorbesc de mantaua cea groasă de ștofă, de cojocel și căciulă; pe lângă aceea îmi duceam că culbecul casa în spinare, adică cortul și așternutul... Uitam de mănuși și manșon. Eram ca niște cucoane. Fumam țigară, puneam pușca dinainte, îndreptată spre Muscal și varam mâinile în manșon.

— Dar ce? așa fac cucoanele? mormăi domnul Mitică?

— Nu știu, dar noi așa făceam. Și mai purtam în ghebă și prin patrontașe o mulțime de cartușe.

Mai degrabă sămănai a cămilă decât a cucoană.

— Hai să zicem că sămănam și a cămilă, nu te supăra. Și m'am așezat eu acolo în șanțuri umede cu toți tovarășii mei, — toți limbi străine. Nemți erau pușini; ici colo câte un român de-ai noștri; iar ruteni puzderie. Vorbeau ei în limba lor, eu nu înțelegeam nimica. Și cum era noapte împrejurul meu și sufla un vânt rece și jilav dela Muscal, m'am văzut eu singur și măhnit, ș'am înțeles că m'am apropiat de locul unde-i țintirimul neamurilor. Și să vezi cucoanaș Mitică, m'am gândit la cei de acasă dela mine, și m'am gândit și la mata, cât de bine petreceam noi vara cealaltă, când cântam din fluer și n'aveam nici o grijă ca mierla. Îmi puneam cușma pe o sprânceană și nu-mi păsa de nimic. Acum, mă gândeam, am ajuns un ceas de cumpănă. Poate mi-i scris să mor, — au să mă îngroape aici și nime n'are să știe nici unde mi-i mormântul! Stam eu așa și mă gândeam, și'ndată văd lucind departe, în păclă, ș'aud îndată după aceea mugind tunul. Am tresărit. A sunat ș'a doua bătaie inăbușită. Și eu așteptam să se întâmple ceva par'că. Nu s'a întâmplat nimica. Au clipit așa zările ș'au vuit adâncurile un răstimp, — pe urmă a tăcut și m'am liniștit. În umezeala șanțului m'a cuprins

asa o amorțire. Clipoceam de somn, și tot tresăream și-m'arunceam privirile pe lângă pușcă, întinsul cenușiu de omăt care se infundă în negura unei văi. Pot să-ți spun, cucoanaș Mitică, că tare am fost eu supărat și singur în noaptea aceea. Pe urmă, cătră ziuă, am auzit pe cineva, al treilea dela mine, dar destul de departe, — că eram așezați cam șase pași om de om, — am auzit pe cineva cântând încetișor în limba noastră moldovenească:

Galiție țară pustie...

Ți-am scris eu matale cântecul ista. Și cum cânta tovarășul acela, par'că s'a deșteptat și celalalt dintre noi, și-a spus ceva pe rusește (că era Rutean), a scăpărat și-a început să se năcăjască acolo în fundul gropii, până ce a ațâțat, într'un fel de hrubă, un focușor mititel cât un ochiu. Ne-am tras eu de ici și celalalt de dincolo, cătră Rus, ș'atunci am cunoscute eu pe celce cânta: era un flăcau dela granița Maramureșului și-l chiama Irimie Lipan. El știa rusește și se'nțelegea cu ruteanul de lângă mine; pe acesta îl chiama Sidor Tucaliuc. — Și-am stat noi de vorbă; am gustat și câte-o gură de șliboviță, până-ce a început să se arate zorile, așa ca o leșie tulbure. Lipan acela era de mai de mult pe front și spunea el cum vin muscalii și dau bătălii și cum părăie puștile toată ziuă și mugesc tunurile, ș'ai noștri șed în șanțuri și trag. Și așa mi-a plăcut mie glasul lui că par'că mi-a venit căldură la inimă. »Da Rusu trage în Muscali? întreb eu. — Rusu, zice el, trage și suduie, când i se pare că n'a nimerit. Aista, Tucaliuc, îi om strașnic. Și grăind noi așa, s'a luminat încet-încet și-a început a veni pe vânt puf alb de ninsoare. Atunci am văzut bine pe Rusul mustăcios de lângă mine. Rădea, vorbea în limba lui și-și îndopa luleaua cu tutun. Înaintea noastră era o vale repede, în fund la părau, copaci tăiați răsturnați și rețele de sârmă ghimpată.

Toceam trecea prin șanț pe lângă noi feldfebelul nostru și ne dădea, pe nemțește, bunădimineața, când iacă, aud o pocnitură de pușcă la la capătul liniei și Lipan zice: Vin Muscalii! Tucaliuc, de lângă mine, suduie. »I-i ciudă că n'a apucat să îmbuce ceva!« zice Irimie Lipan, și dă fuga la locul lui. — Aud comandă de foc, aud distanța opt sute de metrii, — și odată văd pe zarea dealului dimpotriva noastră călăreții Muscalilor, cu sulți lungi. Erau oameni mărunți și urți negri, Tătari de pustie, cu niște căciuli flocoase în cap, călări pe cai mititei și iuți ca focul. Se învăltură repede spre noi, pe urmă se înșirară într'o fugă grozavă pe coasta dealului, în vreme ce începură a bate grăbit — ba-ba-ba — mitralierele dela noi... Disparură ca o furtună, pe pânza supțire de omăt. Și pe coasta dealului prinseră a se arăta, rari, trăgători vrăjmași. Atunci par'că m'am desmetecit și eu și mi-am adus aminte de comandă. Am pus încărcătorul în armă și am tras. După ce am tras m'am uitat, zimbând cu prietenie, cătră Irimie Lipan. Și iar am pornit a trage. Și părăiau puștile cumplit în lungul liniei și mitralierele. Și tunul se amesteca cu glas adânc și dela ei și dela noi. Și de pe coastă curgeau spre tufele păraului rânduri de trăgători muscali. În fundul văiei, la părau, se opreau și trăgeau adăpostiți, părăiau repede, fără întrerupere. Dar în scaturile noastre eram bine feriți. Ghiulelele treceau pe deasupra; gloanțele țiuiau și bâzâiau și fugiau nebune în lume... Lângă mine, Sidor Tucaliuc ședea ca la el acasă lângă focușorul lui, cu luleaua în gură; puneam liniștit încărcătorul în armă, îndrepta țava spre vale, fără să se descopere, pușca și mormăia, el în legea lui... Într'un timp și-a pus luleaua lângă focușor, a mai zvârlit pe cărbuni două gătege

de lângă movilița de uscături pe care o avea lângă el, a scos o bucată de slănină din raniță și a pârpalit-o pe jar, — și s'a pus ș'o mâncoc cu pâne. Punea deoparte slăcina pe pâne și mă ardea un încărcător... Și muscalii tot coborau în valuri dealul. Dar se opreau la părau. Era până la ei patru sute de pași. Ș'acolo în văgăună, își găseau gloanț de pușcă, de mitralieră și giulele care să spârgeau deasupra. După un ceas au stat din venit. Apoi au cerat să treacă la asalt. Un mănunchi de oameni mai dârji și-au făcut loc prin crengărit și prin sârmă și i-am zărit în josul râpei, fioroși în stratele lor cenușii, cu șepșile pe ochi și cu baionetele înălțate. Se îndemneau și răcneau. Dar s'au oprit gloanțele, i-au săcerat, și au ingenunchiat unii, iar alții s'au năpustit îndărăpt. Și a durat așa furtuna aceea de vucie și de împușcături până la ameză: atunci rânduri, rânduri au început a da îndărăpt dușmanii. Mulți căzuseră în râpa păraului. Mulți cădeau și pe costlișă, în retragere și rămânea pe zăpadă cu obrazele în sus, cu arma alături... Cei răniți se frământau și se mișcau într'una și'n jurul lor se păta omătul. Par'că mi se încrâncina carnea pe mine și mi se punea o pânză fumurie înaintea ochilor. Lângă mine să făcusc mușuroiu de țuburi arse. Sidor își vedea de lulea și mormăia lângă focul lui.

Asta a fost, cucoanaș Mitică, cea dintâiu zi a mea de răboiu. Și chiar sătră sară, mult după ce se retraseră Muscalii după deal, am pornit patrulă cu încă unsprezece soldați și cu un sergent neamț. Ne-am strecurat printre tufări, în ponoarele păraului, și prin mănăsturi de pământ, ne-am dus să recunoaștem ce-i dincolo de deal. Ceasul cât am trecut prin acele locuri necunoscute și străine, a fost crâncen pentru sufletul meu: erav morți mulți în lungul păraului și de prin covruri de omăt auzeam vâete de răniți, — și atunci am cunoscut un glas moldovenesc: se văieta în limba noastră și se strigau pe nume flăcăi din Basarabia. »Măi Grigore! măi Grigore!« era unul care chiama fără conținere!

Teofil tăcu deodată. Domnul Mitică nu îndrăzni să se întoarcă spre el. Îi simțea glasul schimbat și ochii tulburați. Rămăseră amândoi în cuibul lor cald, neclintii și tăcuți privind spre soarele șters, pe când vântul prevestitor de toamnă susura în jurule.

Mihail Sadoveanu.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 27 Ianuarie n.

»Calendarul Poporului« pe 1916 se espedează mereu, după cum putem înainta cu țiparul și legatul. Încă câteva zile, iar atunci vom avea din nou gata un număr mai mare de călindare, când apoi se vor putea trimite toate, absolut toate comănde, fie că aceste comănde s'au făcut de mai înainte sau numai acum mai pe urmă. Pe aceia, cari încă n'ar fi primit, îi mai rugăm deci numai de câteva zile așteptare.

Cutremur de pământ. Miercuri dimineața, pe le ceasurile opt, și junăta, s'a simțit în Sibiu un puternic cutremur de pământ. Tăria lui a fost neobișnuit de mare și a ținut în șir câteva secunde. Clădirile mari au simțit mai puternic zguduitura, și spaima ce-i cuprinsese pe oameni, i-au silit să iasă nebuni pe străzi, așteptând par'că sfârșitul lumii. Înaintea cazarmei s'au îngrămădit soldați buimăciți de durduitura și bieții domni cari își beau de obicei în tihna cafeaua, la cafenea, cu capetele goale năvăliră afară ca se scape de primejdie. Pământul a vorbit cu glas de furtună și măruntaele lui s'au

cutremurat! Oare n'o fi și acesta un semn al mâniei de sus, pentru multele noastre păcate, și pentru sângele vărsat pe câmpurile de luptă?

Cărți nouă. — *A. Cotruș: Sărbătoarea morții*, o carte de versuri, în cari se cântă suferințele grele ale ostașilor de pe câmpurile de luptă. Cartea aceasta a găsit un viu răsunet și o minunată primire în toate părțile și de aceea o recomandăm și noi tuturor, cari doresc să citească ceva plăcut și demn de vremurile noastre. Prețul este 1 Cor. 50. Se află de vânzare în Sibiu la „*Librăria Arhidiecezană*“.

I. Broșu: „Siluete“ poezii de tot felul. Despre cartea aceasta s'au scris și s'au vorbit lucruri atât de frumoase în toate gazetele, încât nu mai avem nevoie să mai vorbim și noi mai pe larg despre ea. Deci o recomandăm tuturor spre citire. — Prețul 2 cor. — Se găsește de vânzare în Sibiu la „*Foaia Poporului*“, în Arad la *Librăria „Concordia“* în Brașov la *librăria „I. Ciurcu“* și în Blaj la „*librăria Arhidiecezană*“.

† Necrolog. Cu inima întristată aducem la cunoștință rudeniilor și cunoscuților, că iubitul nostru soț, tată și moș *Gregoriu Pușcariu*, protopop în penziune, după un morb greu și îndelungat, împărțit cu sfintele Taine ale muribunzilor, a adormit în Domnul în 20 Ianuarie la ora 1 noaptea, în anul al 74-lea al vieții și 44 al preoției. Rămășițele adormitului s'au înmormântat Vineri, în 21 Ianuarie a. c. la orele 2 d. a. în cimiterul gr.-cat. din loc. Fie-i memoria binecuvântată! Blaj, la 20 Ianuarie 1916. *Ladovica Pușcariu*, soție. *Văd. Otilia Dr. Ne-gruțiu*, fiică. *Emil și Otilia* nepoți.

Târgul de vite în Szászsebes va fi în 26., 27. și 28. Ianuarie 1916, târgul de mărfuri în 29. Ianuarie 1916.

Mulțămintă publică. Din prilejul aranjării sărbării școlare din 20 Decembrie v. anul trecut, cu elevii școlii centrale gr.-or. române din Sibiu și a distribuirii de îmbrăcăminte și daruri de Crăciun elevilor orfani și săraci, la care serbare a binevoit a lua parte numărul public, — ne simțim datori a aduce mulțămintă și pe această cale tuturor aceluia, cari prin obolul lor au făcut o zi de adevărată bucurie elevilor, cari au putut fi împărțâți.

În acestea timpuri de grea încercare prin care trece patria și neamul nostru și când mai arzândă se simte lipsa de ajutorare a micilor odraze, primim am un neprețuit sprijin spre acest scop, prin intervenirea On. d-ne *Veturia Tri-teanu*, care necruțând timp și oboseală a binevoit a ne pune la dispoziție frumoasa sumă de 434 cor. colectată de D-sa dela p.-t. Institutul „*Albina*“ 200 cor. Banca gen. de asigurare 30. cor. P. V. Consistor 25 cor. câte 20 cor. I. P. S. *Metropolit Ioan Meșianu* și Institutul „*Lumina*“ câte 10 cor. P. C. Sa *Dr. Ilarion Pușcariu*, *Nicolau Ivan*, *Ioan de Preda*, *Lazar Triteanu*, *Dr. Octavian Rusu*, *Dumitru Vule*, *Dr. Eugen Piso*, *Dr. Ioan Fruma*, *Dr. Emil Borcia*, *Ioan Lăpădat*, d-na *Florica D. Garoiu* și *Valeria Dr. Beu*, *Dr. P. Gherman* 8 cor. *Dr. Gheorghe Proca* 6 cor. și *Ioan Oțoiu* 5 cor.

Precum în trecut așa și acum, pe lângă suma frumoasă colectată de d-na *Veturia Tri-teanu*, cel dintâiu, care ne-a stat într'ajutor a fost On. comitet al parohiei *Sibiu-Cetate*, care ne-a transpus suma de 135 cor. din fondul săracilor și din răscumpărările onomasticelor din anul expirat și anume: Din fundațiunea *Copnov* 80 cor. *Dr. Vasile Bologa*, dir. școlii civile din prilejul sărbării cununiei sale de argint 15 cor. iar ca răscumpărare a zilei onomastice câte 10 cor. dela p. t. Domni: *Dr. Ioan Stroia*, *Ioan de Preda*, *Dr. Ioan Fruma* și *Ioan Oțoiu*.

Tot asemenea și On. Comitet al parohiei *Sibiu-Sub*, *Josefin* încă ne-a pus la dispoziție suma de 50 cor. precum și Reuniunea femeilor gr.-or. române pentru înfrumusețarea bisericii din *Sub*, *Josefin* suma de 30 cor. *Firma I. B. Misselbacher* 20 cor. câte 10 cor. au contribuit: *firma I. Weindel*, *G. Zimmermann* și d-na *Cornelia Dr. Dan*, *Berthold Frenzt* 8 cor. *D-na Victoria B. Boiu* 4 cor. și d-șoara *Delia Olariu* 2 cor., dând astfel în sumă totală de 713 cor.

Prin intervenirea On. d-ne *Veturia Dr. Stroia* au binevoit a răspunde și următoarele firme: *Vasile Ban* 3 hăinuțe, 2 păr. ghetr, 3 păr. ciorapi, 3 păr. mănuși și 1 șorță. *Rössler* 1 cutie prăjituri de tea, 1 cutie zahariale, și 95 pachetele cu bomboane. *T. Doboiu* 22 m. barchet și cupturașă și 2 cârpe de cap. *I. Wermscher* 15¹/₂ m. tennis creton și barchet. *M. Breckner* 7 capișoane. *M. Vogelsang* 4 capișoane și 2 căciulițe. *N. Nádasdy* — *Popovici* 10¹/₂ m. creton. *Iacob Marian* 3. păr. ghete. *Fr. Geisberger* 1 păr. ghete. *Librăria arhidiecezană* mai multe caiete, penale, cotoare de pene colorate etc. *V. Onițiu* 150 buc. coșuri de hârtie, ia: *Di T. Motieiu Popovici*, prof. sem. a cumpărat un rând de haine unui elev, d-na *Friderica N. Jordan* 2 cutii cu turtulițe, d-na *Agnes Măcelar* 2 rânduri haine folosite, 2 păr. ismene, și 2 păr. ciorapi și d-na *Octavia Voilean* 1 haină 2 bluze, 1 jachete și 2 căciulițe folosite; iar *firma Wachner* 6 resturi barchet și creton (17 m.)

Pentru că mai mare bucurie să aibă cei împărțâți, mai cu seamă fetițele cari au primit haine, d-na *Inv. Victoria Popovici* și de data aceasta a aflat de bine, ca parte din stofa cumpărată, parte primită ca dar, să se coase haine, șorțe etc. și astfel gata să fie împărțite celor lipsiți. — Adresându-se deci mai mult doamne și d-șoare spre ași da binevoitorul concurs spre acest nobil și uman scop, au binevoit a răspunde următoarele d-ne: *Maria C. Pop*, *Veturia Lăpădat*, *Ella Chiffa Silvia Roșca*, *Terezia Muntean*, *Zoe Comanescu*, *Paraschiva Banciu*; precum și d-șoara: *Valeria Greavu* dir. Internatului cu elevele din Internat, *Maria Lemény*, *Aurelia Reou*, *Zenovia Ivan*, *Zoe Stroia*, *Mioara Stroia*, *Cornelia Câmpian*, *Miți Bologa*, *Stela Cômșa*, *Felicita Vule*, *Augusta Radu*, *Letiția Imbăruș*, *Elena Roman* și *Marioara Cismaș*, cari toate au cusut haine, șorțe etc. acasă.

Din sumele primite s'a comandat haine, ghete, stofă tennis, tricouri etc. la cari adăugându-se și lucrurile primite mai sus citate, au putut fi împărțâți 120 elevi cu îmbrăcăminte, ghete, șorțe etc. și toți elevii școlii cu colăcei bomboane ș. a. — În numele elevilor orfani și sărcoși și a tuturor celor împărțâți aducem în primul loc *St. Dne Veturia L. Triteanu*, care mult ne-a stat într'ajutor la îndeplinirea acestui uman și nobil scop, prin frumoasa sumă colectată de D-sa și transpuse nouă, cele mai călduroase mulțăminte și pe calea aceasta, cât și

tuturor P. S. sprijinitori și sūtători ai celor orfani și lipsiți făcându-le astfel cu puțință a prăznui cu bucurie ziua Nașterii Mântuitorului lumii. — Sibiu, la 8 Ianuarie 1916.

Nicolae G. Jordan, învățător.

Abonați „Foaia Poporului“. În aceste zile, când atâtea frământări se petrec în lume, ar fi cu cale, ca fiecare Român să cetească o foaie. De aceea îndemnăm pe oamenii noștri, să între cât mai mulți în șirul abonaților noștri. Foaia se poate lua cu începutul la orice lună și costă pe o jumătate de an 2 coroane 70 bani, iar de un an 5 cor. 40 bani.

Lățiți »Foaia Poporului« peste tot locul.

Numeri de probă se trimit la dorință oricui gratis. E destul a ni-se cere pe o carte postală.

Calendarul Poporului pe 1916

Ca în toți anii, așa și acum, „Calendarul Poporului“ pe lângă partea calendaristică mai cuprinde diferiți articoli literari, poezii populare și din războiu, sfaturi, anecdote etc.

O deosebită atenție s'a dat asupra războiului actual, despre care s'a făcut o descriere asupra tuturor întâmplărilor din acest an. Descrierea războiului e ilustrată cu multe chipuri interesante, cum și mai multe mape, (câmpurile de luptă din Rusia, Franța, Italia, Serbia, Turcia etc.), astfel că cetitorul își va putea ușor face o icoană a marilor frământări din zilele noastre, ca și cari nu s'a mai pomenit.

Nimenea să nu întrelase a comanda acest calendar atât de ieftin și potrivit în casa românească, pe care o împodobește de peste 30 de ani. De aceea nu-ți comanda alt calendar, până când nu vei vedea „Calendarul Poporului“ dela Sibiu. Prețul e tot cel vechiu: 40 bani un exemplar, iar pentru poștă 5 bani deosebit. Ceice comandă dela 10 bucăți în sus, primesc rabatul cuvenit, ca și în anii trecuți.

Comande de călindare mai puțin de 10 bucăți trebuie plătite înainte, precum și cele de pe câmpul de luptă; altcum nu să trimit.

Cine dorește să se ocupe cu vinderia calendarului să ceară cât mai îngrabă condițiile pentru vânzătorii de calendare, cari să trimit la dorință gratis și franco.

Redactor responsabil: **Dr. Ioan Broșu**.
Pentru editură responsabil: **Ioan Hercș**.
Tiparul: „*Tipografia Poporului*“

O casă,

Zidită solid, cu prăvălie și cu licență pentru bănturi sigilate, trafic și sare, împreună cu o grădină și o vie de 2500 de vițe, apoi și o grădină de pomi cu 200 de feluriți pomi bine roditori, e de vânzare, din mână liberă. Informațiuni se pot căpăta în *Marktschelken Nr. 259*. Șeica mare.

Un comis harnic,

zilă loc, sub condiții favorabile la *Firma Ioan Comșa și Fiu, Seliște* (Szelistye).

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă se răspândesc pretutindenea, în toate părțile, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă deosebit înserarea în „FOAIA POPORULUI“. Informații se dau și comande se primesc la administrația „FOIA POPORULUI“.

Nu uita

stimate cetitor, — la comanda sau tot felul de alte câmpări făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „Foaia Poporului“.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lăptirea foilor noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Mape de vânzare.

Mapa Europei	K 1.80
„ Rusiei cu Galiția	„ 1.20
„ Franței cu Belgia	„ 1.20
„ Țărilor balcanice	„ 1.20

Se află de vânzare la

Administrația „Foil Poporului“

Pentru porto recomandat este a se adăuga 35 bani deosebit.

Caut un morar

la moara de benzin cu 3 petri intrând imediat in funcțiune,

Subscrisa caut un conducător

pentru conducerea biroului meu. Reflectanții să se adreseze la adresa: Văd, Rachia, Prescurea Nagysink M. Küküllő m.

Anunț.

Eu o nevastă văduvă cu milă caut bărbatul meu care a'a perdut pe câmpul de luptă in Galiția în anul 1914 din 16—18 Octomvrie lângă comuna Tobdnitza, a cătănit la honvezi in Sibiu cu numele George Zidariu, cine știe des re el ceva căpătă 5 k. Să se adreseze la adresa aceasta Todosea lui George Zidariu C. Călnicu u, p. Szász ebess (Nagyszeben). 2260

5000 klg. pește sărat.

mariă bună se află de vânzare în Strada turnului Iohann Sehtafel. Aleman Dragoie, Reșinar.

De însemnat pentru negustori de galițe.

Se caută vânzătorii de găște și rațe îngrășate de calitate prima. Oferte sub W. O. 168 către Rudolf Mosse Wien I. Seiterstätte 2.

Se află de vânzare

8000 kg. pește sărat de calitate bună din România cu 2 cor. 40 bani kg cu totul. Cu butoiul 2 cor. 60 bani, cu kilogramul 2 cor. 80 bani. Stana Țichindelean Sibiu, Rosenanger 23.

Endovic Ferencz

croitor de bărbați

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12

recomandă p. t. publicului cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

Noutățile

scute citir acum, pentru haină de bărbați stoffe indigene din care se execută după măsură cele mai moderne vestimente prudențiale: Sacko, Jaquette și haină de salon, cu presuri foarte moderne.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pantaloni și „Kniptorn“, care se găsesc totdeauna în depozit bogat.

Amplasarea atelierului corespunde la atelierul meu, imi permite să vă rog deosebită atențiune la. Amasul presii și teologii absoluti. — În cazul de negustorilor confectioanei haină și confecționarea haină în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cam și tot felul de articole de uniformă, după prescripțiile cele mai noi.

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“

institut de credit și de economii în Sibiu

Filiale: Brașov, Bozoviciu, Elisabetopole,

Lugoș, Mediaș și Mureșosorheiu

Agenturi: Orșova, Sămmărtin, Sămmi-clăușul-mare și Șeica-mare

Capital societar	K 6,000.000—
Fonduri de rezervă și penziuni	„ 2,350.000—
Portofel de cambil	„ 17,700.000—
Imprumuturi ipotecare	„ 12,400.400—
Depuneri spre fructificare	„ 24,500.000—
Borțuri fonciare în circulațiune	„ 10,000.000—

Primește depuneri spre fructificare cu **5-5 1/2 %**

după terminul de abdicere, plătiind însuși darea de interes

execută asemnări de bani la America și îngrijește încasări de cecuri și asignațiuni asupra oricărei pieși, mijlocește tot felul de afaceri de bancă. — Orice informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile institutului.

Direcțiunea.

703

Berea albă și neagră din

Bereria dela Trei-Stejari

in SIBIU

este foarte bună și gustoasă

Acumula bere

e cibată și

coștă cu plă-

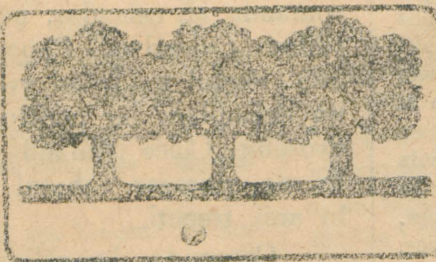
cută de topi

carie amoro-

șită la orșe

șit și la sate

124

Ci berea de

și cibată e

harta cibată

și se poate

rețea și de

acole căm-

părilor și

harta de bere

Cremă de dinți

KALODONT

70 filleri

ATELIERUL FOTOGRAFIC

din Piața mare Nr. 19

este complet renovat și inuzestrat cu cele mai moderne aparate și mijloace tehnice.

Proprietarul cel nou, își va da silința să satisfacă pe deplin dorințele publicului.

Ca specialitate lucrez după fotografiile vechi și stricate, ca de pildă a celor căzuți în rășboiu, tablouri mărite și pictate, cari vor fi cu totul asemănătoare.

Observare: Văduvele și orfanii celor căzuți în rășboiu vor avea scăzământ la plată.

Rugând să-mi sprijiniți noua mea întreprindere, semnez cu stimă:

RUDOLF KUNTE, fotograf

Sibiu, Piața mare Nr. 19,

vis-à-vis de prăvălia lui Fuchs.

„FOAIA POPORULUI“

pe CÂMPUL DE LUPTĂ

se poate trimite ori-unde și cu începere de ori-când, ceea ce aducem la cunoștință cetitorilor noștri, spre orientare, în urma mai multor întrebări ce primim mereu.

Prețul abonamentului este: **2 cor.** pe timp de **5 luni** de zile.

Pentru abonamente pe câmpul de luptă statorim prețul de 2 cor. pe timp de 5 luni, fiindcă știm, că suma de 2 cor. (in bani de hârtie, bancnote de câte 2 cor.) se trimite mai ușor. Schimbarea adresei altundeva, tot pe câmpul de luptă, sau mai târziu în vr'un oraș ori sat din lăuntru Monarhiei austro-ungare, se face gratuit; e destul a scrie noua adresă pe o carte postală, unde să se spună însă și adresa de mai nainte.

Abonamente de acestea se pot face și din partea celor de acasă, cari doresc să trimită Foia la vr'un neam sau cunoscut de pe câmpul de luptă ori în altă parte a Austro-Ungariei.

Cea mai bună apă pentru dinți.

a fost la mai multe expoziții internaționale premiata cu cele mai înalte distincțiuni.

500 coroane plătesc aceia, care după folosirea apei de dinți alui Bartilla —

știe 80 fileri — va suferi iarăși de dureri de măsele sau care va mirosi rău din gură.

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf. **L. PLAN,**
Wien, X., Goethegasse 7.

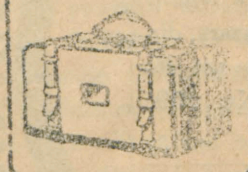
Se căpătă în toate farmaciile. — Să se ceară pretutindeni apriat apa de dinți alui BARTILLA. Denunțări de falsificări vor fi bine plătite. La locuri unde nu se poate căpăta, trimit eu 7 sticle cu cor. 6.50 franco.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie
ORENDT G. & FEIRI W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Strada Cisnădiei 45 — SIBIU — Hellauergasse 45

Magazin foarte bogat in articole, pentru călător, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procevățuri, portmonee și bretele solide și

alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de magiul, curele de cusut și legat, Sky (vârșob) permanent in depozit.

Toate articolele din brânșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. — Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comande prin postă se efectuează prompt și conștientios.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, copertitoare (toluri) de cai și colere de călătorie.